

11. Юдін О. К. Інформаційна безпека держави: Навчальний посібник / О. К. Юдін, В. М. Богущ. – Харків: Консум, 2005. – 576 с.

References

1. Informacijna bezpeka (social'no-pravovi aspekty): Pidručnyk / B. V. Ostrouhoj, B. M. Petryk, M. M. Prysjazhnjuk ta in. – K.: KNT, 2010. – 776 s.
2. Aktual'ni problemy nacional'noi' bezpeky suspil'stva: monografija / Za zag. red. V. O. Anan'i'na. – K.: NVF «Slavutych – Del'fin», 2008. – 251 s.
3. Glebova N. Formuvannja svobody j vidkrytosti v global'nomu informacijnomu prostori / Natalja Glebova // Sociologichni studii'. Naukovo-praktychnyj zhurnal – 2013. – №2 (3). – S.22–27.
4. Proskurina O. Informacijna strategija Ukrai'ny v suchasnomu geopolitychnomu prostori / O. Proskurina // Politychnyj menedzhment. – 2009. – №3. – S.137–144.
5. Zernec'ka O. V. Zasoby masovoi' komunikacij' v suchasnij svitovij politychnij situacij' / O. V. Zernec'ka // Social'na psihologija. – 2009. – №2. – S.24–28.
6. Marushhak A. I. Informacijne pravo: Dostup do informacij': Navchal'nyj posibnyk / A. I. Marushhak. – K.: KNT, 2007. – 532 s.
7. Lazarevich A. A. Global'noe kommunikacionnoe obshhestvo / A. A. Lazarevich. – Minsk: Belorusskaja nauka, 2008. – 350 s.
8. Makarenko Je. A. Mizhnarodna informacijna polityka: struktura, tendencij', perspektivy. Avtoref. dys. ... doktora polit. nauk. Spec.: 23.00.04 – politychni problemy mizhnarodnyh system ta global'nogo rozvytku / Jevgenija Makarenko. – K., 2002. – 22 s.
9. Lytvynenko O. V. Special'ni informacijni operacij': Monografija / O. V. Lytvynenko. – K.: NISD, 1999. – 148 s.
10. Dz'oban' O. P. Informacijne nasyt'stvo ta bezpeka: svitogljadno-pravovi aspekty: Monografija / O. P. Dz'oban', V. G. Pylypchuk. – Harkiv: Majdan, 2011. – 244 s.
11. Judin O. K. Informacijna bezpeka derzhavy: Navchal'nyj posibnyk / O. K. Judin, V. M. Bogush. – Harkiv: Konsum, 2005. – 576 s.

Zaharenko K., Ph.D. in philosophy, applicant, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

Strategy of formation of an effective system of state information security

Information security is aimed at ensuring the rights and freedoms of people with regard to free access to information, the creation and implementation of secure information technologies and the protection of property rights of citizens. Therefore, an important task of the modern state is the full control over information exchanges, which can pose a real threat to a person, influencing her consciousness and mental health. Controlled and uncontrolled information exchanges combine in an extremely complex and multidimensional environment – the global information space. One of its signs is the impossibility of full control by a particular subject or group of subjects. Therefore, each state today is forced to independently seek a dynamic balance between its own information sovereignty and the need to enter international information exchanges. Because of the inability of the state to exercise its own information sovereignty, controlling the main information flows of its citizens may be in a very difficult situation. They may have an aggressive and continuous informational influence, which cannot resist the consciousness of an individual. In view of this, the Ukrainian state should clearly define its own strategy of information protection of citizens at the legislative, regulatory and administrative level.

Keywords: person, politics, information, culture, information exchange, information influence, information sovereignty, information security.

* * *

УДК 141.338

Ігнатко В.,
доктор філософії, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), gileya.org.ua@gmail.com

Основні напрями модернізації політики у відповідності з викликами часу глобалізації

Аналізуються виклики глобалізації та інформаційної революції та відповіді на них політичної системи, яка модернізується. Мова йде про відкритість та подальшу демократизацію політики, олюднення діяльності

політичних інститутів, удосконалення законодавства. Особлива увага приділяється раціоналізації та прагматизації політики як тенденції, що виявляються в епоху глобалізації.

Ключові слова: людина, політика, глобалізація, модернізація.

Професор Паризького інституту політичних досліджень Б. Баді пропонує три виміри глобалізації, які, на нашу думку, можуть суттєвим чином впливати на зміну сутності та функціональних властивостей політики та очевидно визначати основні напрями її модернізації. По-перше, глобалізація є історичним процесом, відповідно всі її наслідки потрібно розглядати з урахуванням історичних умов і особливостей. По-друге, «глобалізація означає гомогенізацію світу, життя за єдиними принципами, прихильність до єдиних цінностей... прагнення все універсалізувати», що, безумовно спричиняє ще більшу уніфікацію функцій політики. По-третє, «глобалізація – це визнання зростаючої взаємозалежності, головним наслідком якої є підрив, руйнування національного суверенітету під натиском дій нових акторів загальнопланетарної сцени – глобальних фірм, релігійних угруповань, транснаціональних глобальних фірм (мереж), які взаємодіють на рівних засадах не тільки між собою, але й із самими державами – традиційними суб'єктами міжнародних відносин» [цит. за 8, с. 139–140]. Отже, трансформація, розмивання, ерозія політичного суверенітету нації–держави, а як наслідок трансформація традиційних політичних функцій, передусім тих, що пов'язані зі здійсненням державного управління, розглядається як ключовий напрямок модернізації політики в епоху глобалізації. Більш того, саме поняття глобалізації у вузькому сенсі характеризує процес трансформації економічних, політичних і соціокультурних основ інституту національної держави в напрямі становлення цілісної світової політичної системи, що базується на загальних цінностях [8, с. 136].

Глобалізаційні процеси стали одним із тих чинників, які зумовили трансформацію класичної держави та формування постіндустріалізму, що спричинило необхідність переосмислення функцій власне держави, а також функцій політики і влади. Отож, функціональна єдність політики, держави та влади під впливом глобалізації, з одного боку, зазнає дедалі більшої уніфікації на основі ідеології євроцентризму, а з іншого – поступово зростає значення принципів нестандартності, гібідності та розмаїття в політичному житті сучасного світу [2, с. 16].

Зокрема, ідея множинності сучасного світу, яка розвивається паралельно з ідеєю його уніфікації, знаходить пояснення у концепції множинної сучасності ізраїльського соціолога Ш. Ейзенштадта. У своїй концепції дослідник доводить, що в умовах глобалізації не може бути універсальної моделі модернізації, адже з'являється безліч сучасностей, що функціонують на локальному рівні. Наявність множини сучасностей пов'язана з дискретним механізмом модернізації, при якому кожна фаза модернізаційного циклу визначається змінами в якійсь певній сфері соціального життя. Різні носії модерну: економічні і політичні інститути, інститути соціалізації і культури – утворюють різні сполучення в конкретних країнах. Варіативність процесу модернізації, згідно Ш. Ейзенштадту, широка. У більшості суспільств Сходу і Африки перейнято багато важливих сторін

західного модерну. Однак вони зробили це, приймаючи і відкидаючи за своїм вибором різні елементи, заради власної вигоди. Тобто застосування західних моделей незахідними суспільствами супроводжувалося безперервним відбором, новою інтерпретацією і новими формулюваннями запозичених ідей [12].

У сучасній західній науковій літературі підвищена увага приділяється вивченню особливостей втрати традиційних функцій державного управління у царині політики на користь зростання ролі транснаціональних корпорацій та інформаційних мережових структур. Така трансформація у царині функціонування політики відбувається також під впливом якісної зміни співвідношення між економічними, соціальними і політичними формами влади, коли дедалі більшою мірою даються взнаки їхні взаємопроникнення й інтеграція. На рівні функціонування транснаціональних корпорацій і мережових структур подібна конвергенція є найбільш наочною. Тому названі суб'єкти варто розглядати як особливі інструменти реалізації новітніх функцій політики, яка набуває і нових форм, і нового наповнення. Політика поступово втрачає ознаки масовості, стаючи більш індивідуалізованою та мозаїчною, антропоцентричною [13].

Глобалізація прискорює процес послаблення зв'язків особистості з політичним і соціальним середовищем, які вже не пропонують, як раніше, чіткої, визначеної системи норм, цінностей, стандартів поведінки. Глобалізація в антропологічному вимірі політики зумовлює своєрідне «розмивання» гуманітарних функцій політики, посилюється одночасна дія протилежних тенденцій у політичному житті. Тому політика стає цариною суспільного життя, яка характеризується варіативністю, невпорядкованістю, непередбачуваністю свого розвитку [3, с. 16].

Відповідні питання здобули осмислення у межах концепції рефлексивної модернізації відомого німецького соціолога та політичного філософа У. Бека, що представлена у працях «Перевідкриття політики. Переосмислення модерну у глобальному соціальному замовленні» (1996), «Суспільство ризику» (1998), «Індивідуалізація: узаконений індивідуалізм і його соціальні та політичні наслідки» (2002), «Різновиди другого модерну: Екстра-європейський та європейський досвід і перспективи» (2010), що характеризує процес переходу від індустріальної сучасності до рефлексивної постіндустріальної сучасності. Дослідник вважає, що результатом модернізації стало виникнення не лише передових технологій, а й постійних непередбачуваних наслідків людської діяльності, прихованих ризиків й відчуття страху, які стали яскравими характеристиками сучасного суспільства, яке соціолог називає у своїй однойменній роботі «суспільством ризику». У. Бек, порівнюючи сучасне йому суспільство та індустріальне, підкреслює, що різниця між ними полягає перш за все у способі виробництва та розподілу. Наразі суспільство виробляє й розподіляє суто ризики, в той час як в індустріальному суспільстві на цьому місці знаходився капітал. Сам ризик соціолог трактує як «активну прогресуючу детермінанту життєдіяльності сучасного соціуму, що виникає внаслідок постійної взаємодії суспільства з небезпеками, почуттям непевності, страхами, які продукуються процесом модернізації як таким» [6, с. 21].

У. Бек, аналізуючи техногенну та природну суспільні сфери прояву ризиків, приділяє також ґрунтовну увагу дослідям впливів модернізації саме у соціальному просторі життєдіяльності сучасного суспільства. Дослідник підкреслює рису розвинутого модерну як неспівпадіння потреб ринку праці та потреб сім'ї, партнерства, материнства, шлюбу, зокрема, наголошуючи на таких проблемах сучасності, як жорсткі умови індивідуалізації, вимоги рівних прав, високої професійності, мобільності, які фактично, займаються руйнацією традиційних взаємостосунків, що формує підґрунтя для суспільства мобільних однаків. Індивідуалізацію У. Бек розглядає доволі негативно, як вивільнення від традиційних життєвих взаємозв'язків, внаслідок чого виникають уніфікація та «стандартизоване колективне буття розрізнених масових самітників», що веде до зростання подальших проблем у взаємовідносинах у суспільстві на мікро-, мезо- і макрорівнях [6, с. 196]. Межі між «внутрішнім» та «зовнішнім» одночасно існують й відсутні, що створює підстави для політичного контролю і впливу та поглиблення інституційної залежності людей у соціумі. Крім того, в індивідуалізованому суспільстві індивід детермінується не тільки інституційними подіями й обставинами через невпинне втручання в його життя інформаційних мереж, а й наслідками власних рішень з приводу будь-якого аспекту свого життя [7, с. 70].

Інакше тенденція індивідуалізації сприймається Р. Інглхартом та К. Вецелем. Якщо процес індустріалізації несе з собою раціоналізацію, секуляризацію і бюрократизацію, то виникнення «суспільства знань» обертається змінами іншого порядку, що йдуть в новому напрямку, – підвищується роль особистості незалежності (individual autonomy), самовираження і свободи вибору. Утвердження цінностей самовираження (selfexpression values) перетворює модернізацію в процес людського розвитку, формуючи тим самим гуманістичне суспільство нового типу – в центрі його знаходиться людина [8, с. 10–11], зазначають дослідники.

Поняття рефлексивності, яке пропонує У. Бек та розвиває Е. Гідденс, повинно замінити класичне поняття сучасності і модернізації. Рефлексивна модернізація перевизначає взаємовідношення між природою і суспільством. Вона в першу чергу звернена на вирішення екологічних проблем. Автономія, децентралізація, гнучкість і діалог прийшли на зміну залежності, централізації, жорсткій організації. Таким чином, рефлексивна модернізація є історичним переходом від високої модернізації, спрямованої на підкорення природного світу, і дотрадиціоналізації суспільства до рефлексивної модернізації або безпосереднього переосмислення вже модернізованого світу [9, с. 63].

Суспільний дискурс рефлексивності цілком відповідає нинішньому стану соціального світу – суперечливому, плюральному, багатозначному, де все можливе, й необов'язково пов'язане з попереднім. На це слушно вказує й У. Бек, зазначаючи, що для сучасного модернізованого суспільства характерна всезростаюча перспектива зниження прийняття самостійних раціональних рішень. Особа в соціумі приймає ідею про те, що сучасні соціальні інститути в цілому організовують суспільство раціонально. Це розглядається достатньою підставою для повної довіри й постає нагодою

скористатись зняттям з себе відповідальності за власні дії, перекладаючи їх на суспільство. Таким чином, вказує дослідник, не аналізуючи, чи справді раціонально діють складові структури суспільства у більшості випадків, людина в сучасній соціокультурній реальності просто діє за прийнятими правилами [7, с. 70].

У цьому контексті заслуговує уваги перегляд засад формування та реалізації політичних стратегій, що суттєво впливає на якість політики в останні десятиріччя. Наявність розробленої та ефективної політичної стратегії стає своєрідним індикатором стану політики, її функціонального наповнення у тому чи іншому суспільстві. Здатність політики адекватно реагувати на всі динамічні зміни, що відбуваються у сучасному світі, «виклики» та ризики глобалізації, визначається можливістю на державному рівні розробити і запровадити в життя систему потенційної стратегії [10].

Важливим напрямком модернізації політики та домінуючою політичною тенденцією у розвитку сучасної цивілізації, є демократизація, «розподіл демократичних принципів та інститутів по всьому світу» (С. Хантінгтон, Г.–П. Мартін, Г. Шуман) або в термінах модернізації розгортання демократичного транзиту. «Розгортання процесів демократичного транзиту або демократизації, зазначає Т. І. Мармазова, свідчить не лише про посилення потягу до свободи, але й про необхідність переосмислення базових засад тлумачення сутності демократії, що також передбачає перегляд функціонального виміру політики» [там же]. У багатьох працях, націлених на осмислення феномену глобалізації, демократизація розглядається як один із головних позитивних її наслідків. Демократизації сприяє, з одного боку, економічне зростання, що відбувається завдяки розвитку технологій, торгівлі й інвестиціям (Д. Гелд, С. Ліпсет, Ф. Фукуяма, Й. Шумпетер та ін.), з іншого – посилення взаємозв'язку і взаємозалежності між країнами світу, зникнення перешкод для поширення інформації та ідей (Л. Даймонд, К. Кросс, С. Гантінгтон, П. Шміттер та ін.) [12, с. 77].

Широко популярне нині тлумачення демократії як політичного режиму і системи цінностей, яке дає підстави розглядати її, з одного боку, у якості соціально–політичного ідеалу світової цивілізації, з іншого – у вигляді раціональної системи поступової реалізації такого ідеалу, сприяє тому, що періодичні функціональні або інституційні кризи демократії не призводять на рівні масової суспільної свідомості Заходу до розчарування у цінностях та принципах демократії, а навпаки стають поштовхом для пошуку більш оптимальних та ефективних демократичних механізмів управління. У політологічних дослідженнях консолідація демократії розуміється як певного сенсу «висхідний процес» – від «мінімального» процедурного рівня, рівня суто формальної демократії, до рівня «максимального» – структурного й багатofакторного, що характеризується значними змінами у поведінкових та ціннісних, соціально–економічних й міжнародних рівнях функціонування політики [12, с. 77].

Окрім того, в умовах глобалізації розширюється розуміння демократії як безпосередньої участі громадян у прийнятті важливих політико–управлінських рішень. Розвиток технологій, зростання освіченості людей та їхньої участі у житті суспільства, стверджують прихильники

демократії участі, створюють передумови для передання все більше владних повноважень у руки народу. Вони виходять з того, що сама логіка розвитку всесвітньо–історичного процесу, потреби індустріального, а потім і постіндустріального суспільства вимагають залучення мас до свідомої кваліфікованої участі у справах держави й суспільства. Такої думки, зокрема, дотримується німецький філософ К. Мангейм, який вважає, що вже за часів індустріального суспільства відбувається «фундаментальна демократизація суспільства», коли «все більше активізуються ті верстви та групи, котрі до цього часу відігравали у політичному житті пасивну роль» [11, с. 288].

А «на постіндустріальному етапі модернізації громадськість все активніше вимагає демократії – форми правління, що забезпечує людям максимально широку свободу вибору власного життєвого шляху» [8, с. 11], зазначають Р. Інглхарт та К. Вецель. Саме розширення свободи вибору призводить до «посилення акценту на цінностях самовираження, а воно, у свою чергу, веде до нарощення в суспільстві вимог на користь цивільних і політичних свобод, гендерної рівності та «чуйності» властей (responsive government), сприяючи формуванню та зміцненню інститутів, найбільшою мірою відповідних максимальній свободі вибору, – одним словом, демократії» [8, с. 12].

Більш того, в постіндустріальному суспільстві формуються нові форми соціальності, що мають зайняти місце традиційних групових соціально–культурних спільнот. Цими новими формами соціальності стають більш мобільні, рухливі, тимчасові, флюктуючі спільноти, які формують засади «нового коммунотаризму». Останній означає превалювання в політиці засад добровільності, індивідуальності, подолання політичного відчуження [12]. Окрім того, в інформаційному суспільстві розвитку політичної участі сприяють можливості інформаційно–комп'ютерних технологій, які дають змогу кожному громадянину отримувати необхідну інформацію про суспільні справи, брати участь у безпосередньому обговоренні всіх значущих питань [там же, с. 91]. На можливості інформаційних технологій уповнують нові трактування прямого народовладдя, які знаходять відбиття в концепціях теле–, кібер– та електронної демократії. Зокрема, в основі теорії кібердемократії лежить уявлення про формування кіберпростору як світу інтерактивної взаємодії громадян, громадських організацій, органів влади. Відповідно до цієї теорії, утворення кіберпростору неминуче здійснить значний вплив на сучасний політичний процес, створюючи умови для появи принципово нових форм демократії [13, с. 8].

Список використаних джерел

1. Ефективність державного управління / Ю. Бажал, О. Кілієвич, О. Мертенс та ін.; за заг. ред. І. Роспутенка. – К.: Вид–во «К.І.С.», 2002. – 420 с.
2. Владимиров М. В. Модернізація державної влади в умовах глобалізації / М. В. Владимиров // Актуальні проблеми державного управління. – 2012. – №1 (41). – С.135–142.
3. Мармазова Т. І. Реалізація функцій політики в умовах сучасної динаміки соціальних змін: Автореф. дис. д.п.н.: 23.00.02 – політичні інститути і процеси / Т. І. Мармазова; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2011. – 36 с.
4. Эйзенштадт Ш. Революция и преобразование обществ. Сравнительное изучение цивилизаций / Ш. Эйзенштадт; пер. с англ.

А. В. Гордон; науч. ред. пер. Б. С. Ерасов; Институт «Открытое общество». – М.: Аспект Пресс, 1999. – 416 с.

5. Мармазова Т. І. Трансформація функцій політики в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / Т. І. Мармазова // Освіта регіону. – 2009. – №1. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/50>

6. Бек У. Общество риска: На пути к другому модерну / Ульрих Бек. – М.: Прогресс–Традиция, 2000. – 383 с.

7. Колісник О. В. Рефлексивна модернізація: до проблеми її інтерпретації / О. В. Колісник // Грані. – 2015. – №2 (118). – С.68–72.

8. Инглхарт Р. Модернизация, культурные изменения и демократия: Последовательность человеческого развития / Р. Инглхарт, К. Вельцель. – М.: Новое издательство, 2011. – 464 с. – (Библиотека Фонда «Либеральная миссия»).

9. Кудря І. Г. Реконцептуалізація теорії модернізації у сучасному соціально-філософському дискурсі / І. Г. Кудря // Гуманітарні студії. – 2012. – Вип.16. – С.61–67.

10. Мармазова Т. І. Шляхи вдосконалення політичних відносин у транзитивних суспільствах / Т. І. Мармазова // Гілея: науковий вісник. – 2013. – №72. – С.787–792. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/gileya_2013_72_152.pdf

11. Манхейм К. Диагноз нашего времени / Карл Манхейм; [пер. с нем. и англ.]. – М.: Юрист, 1994. – 693 с.

12. Панченко Т. В. Принцип субсидіарності у сучасному демократичному розвитку: Монографія / Т. В. Панченко / Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. – Х.: Майдан, 2011. – 360 с.

13. Руденко В. Н. Новые Афины, или электронная республика. О перспективах развития прямой демократии в современном обществе / В. Н. Руденко // ПОЛИС. – 2006. – №4. – С.7–16.

References

1. Efektyvnist' derzhavnogo upravlinnja / Ju. Bazhal, O. Kiljeyvych, O. Mertens ta in.; za zag. red. I. Rosputenka. – K.: Vyd-vo «K.I.S.», 2002. – 420 s.

2. Vladymyrov M. V. Modernizacija derzhavnoi' vlady v umovah globalizacij' / M. V. Vladymyrov // Aktual'ni problemy derzhavnogo upravlinnja. – 2012. – №1 (41). – S.135–142.

3. Marmazova T. I. Realizacija funkcij polityky v umovah suchasnoi' dynamiky social'nyh zmin: Avto-ref. dys. d.p.n.: 23.00.02 – politychni instytuty i procesy / T. I. Marmazova; Instytut derzhavy i prava im. V. M. Korec'kogo NAN Ukraїny. – K., 2011. – 36 s.

4. Jeizenshtadt Sh. Revoljucija i preobrazovanie obshhestv. Sravnitel'noe izuchenie civilizacij / Sh. Jeizenshtadt; per. s angl. A. V. Gordon; nauch. red. per. B. S. Erasov; Institut «Открытое общество». – М.: Аспект Пресс, 1999. – 416 с.

5. Мармазова Т. І. Трансформація функцій політики в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / Т. І. Мармазова // Освіта регіону. – 2009. – №1. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/50>

6. Бек У. Общество риска: На пути к другому модерну / Ульрих Бек. – М.: Прогресс–Традиция, 2000. – 383 с.

7. Колісник О. В. Рефлексивна модернізація: до проблеми її інтерпретації / О. В. Колісник // Грані. – 2015. – №2 (118). – С.68–72.

8. Ingelhart R. Modernizacija, kul'turnye izmenenija i demokratija: Posledovatel'nost' chelovecheskogo razvitija / R. Ingelhart, K. Vel'cel'. – М.: Новое издательство, 2011. – 464 с. – (Библиотека Фонда «Либеральная миссия»).

9. Kudrja I. G. Rekonceptualizacija teorii' modernizacij' u suchasnomu social'no-filosofskomu diskursi / I. G. Kudrja // Gumanitarni studii'. – 2012. – Vyp.16. – S.61–67.

10. Marmazova T. I. Shljahy vdoskonalennja politychnyh vidnosyn u tranzytivnyh suspil'stvah / T. I. Marmazova // Gileja: naukovyj visnyk. – 2013. – №72. – S.787–792. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/gileya_2013_72_152.pdf

11. Manhejm K. Diajnoz nashego vremeni / Karl Manhejm; [per. s nem. i angl.]. – М.: Jurist, 1994. – 693 с.

12. Panchenko T. V. Princyp subsydiarnosti u suchasnomu demokratychnomu rozvytku: Monografija / T. V. Panchenko / Nacional'nyj pedagogichnyj universytet im. M. P. Dragomanova. – H.: Majdan, 2011. – 360 s.

13. Rudenko V. N. Novye Afiny, ili jelektronnaja respublika. O perspektivah razvitija prjamoj demokratii v sovremennom obshhestve / V. N. Rudenko // POLIS. – 2006. – №4. – S.7–16.

Ignatko V., doctor of philosophy, applicant, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

The main directions of modernization of the policy in accordance with the challenges of the time of globalization

The challenges of globalization and the information revolution and the response to them of a modernized political system are analyzed. We are talking about the openness and further democratization of politics, the activity of political institutions, and the improvement of legislation. Particular attention is paid to the rationalization and pragmatization of politics as trends emerging in the era of globalization.

Keywords: man, politics, globalization, modernization.

* * *

УДК 141.338

Капліна В. А.,

студентка, Інститут підготовки кадрів для органів юстиції України Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого (Україна, Харків), Kaplinavlads85@gmail.com

ЕКЛЕКТИЗМ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ДУМЦІ: ВІД АНТИЧНОСТІ ДО СУЧАСНОСТІ

Досліджено історичний аспект становлення еkleктики від античних часів до сучасності, її сутність та форми прояву на різних стадіях розвитку філософської думки. Встановлено місце еkleктики у світоглядній концепції постмодерну та свідомості людини XXI століття. Розглянуто причини зміни в ставленні мислителів до еkleктизму – від повного його прийняття до такого ж повного заперечення і, нарешті, виникнення «нового» еkleктизму в постмодерні.

Ключові слова: еkleктизм, постмодернізм, свідомість, Античність, Просвітництво, Новий час, криза, софістика.

Динаміка сучасних суспільних процесів, зумовлена загостренням кризових явищ та суперечностями в усіх сферах життєдіяльності людини, вимагає поглибленого теоретичного аналізу культурно-історичних основ буттєвості людини для пошуку оптимальних шляхів вирішення глобальних проблем нашого життя. Однією з найбільш значущих проблем є форми і роль еkleктизму в історії філософського знання, у сучасній філософії зокрема, у контексті постмодернізму, а також епістемологічні смисли еkleктизму в історії природознавства і гуманітарних наук. Звернення до цих проблем передбачає необхідність більш ґрунтовного вивчення природи власне філософського знання, що стосується еkleктизму. Наприкінці ХХ століття людство опинилося перед новими тенденціями цивілізаційного характеру, основу яких склав світогляд постмодерну, в якому релятивність, десакралізація цінностей, деконструкція, фрагментарність, еkleктизм стали імперативними та домінуючими принципами суспільного буття. Наявність різноманітних постмодерністських філософських побудов, де еkleктизм виконує епістемологічні функції, породжує необхідність особливого роду досліджень цього напрямку філософії та вивчення проблеми його впливу на формування свідомості людини у сьогоднішніх реаліях. Саме цим обумовлена актуальність дослідження, метою якого є розкриття смислу та функцій еkleктизму в історії філософського знання та показ його впливу на сучасний світ.

Проблема еkleктизму, його історичний розвиток, значення та сприйняття в сучасній філософській думці під різними кутами зору та в різні часи досліджували